

รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล
A School Health Management Model: Thungyaokhumproy Model

ดร.กัมพล เจริญรักษ์*

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดลที่มีคุณภาพ มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล และระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง นักเรียน ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการจากมูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบสังเกตและจดบันทึก แบบประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องครอบคลุมของรูปแบบ ข้อมูลเชิงปริมาณวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดลที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 7 ป. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า คือ ป.1-เป้าหมายร่วมกัน ป.2-เปิดโอกาส และ ป.7-ปฏิบัติให้เป็นประจำ 2) กระบวนการ คือ ป.3-ปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอน ป.4-เป็นทีม และ ป.5-ปฏิบัติงานแบบร่วมมือ 3) ผลผลิต คือ ป.6-ปฏิบัติที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 4) ข้อมูลย้อนกลับ ผลการใช้รูปแบบ พบว่า สุขภาวะด้านผู้เรียน ด้านโรงเรียน ด้านสภาพแวดล้อม และด้านชุมชน อยู่ในระดับดีเยี่ยม และรูปแบบมีความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

คำสำคัญ: โรงเรียนสุขภาวะ, พุ่งยาวคำโปรยโมเดล, 7 ป. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ

Abstract

The main objective of this research was to develop school health management model: Thungyaokhamproy model. The research process had 3 phases: Phase 1 - to develop school health management model: Thungyaokhamproy model, Phase 2 - to study results of school health management model: Thungyaokhamproy model, and Phase 3 - to evaluate the school health management model: Thungyaokhamproy model. Informants consisted of teachers, school boards, parents, students, supervisors, academicians from Institute for Research on Education System Foundation and experts. The instruments used in this study were a semi-structured

*รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา วิทญฐานะชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 2

interview, an observation and record form, and an assessment form of benefit, possibility, suitability, and propriety of the model. Quantitative data and qualitative data were analysed by descriptive statistics and content analysis, respectively.

The results revealed that the developed school health management model: Thungyaokhamproy model comprised 4 processes with 7 points to success factors. They were: 1) input consisted of P.1-common goal, P.2-giving an opportunity, and P.7-practice regularly; 2) Process consisted of P.3-changing how to study and teach, P.4-teamwork, and P.5-practice participation; 3) Output was P.6-practice to aim on achievement; and 4) Feedback. Study. The results of school health management model: Thungyaokhamproy model found that aspects on Student health, School health, Environment health, Family health, and Community health were at an excellent level. The model was rated at a high level on the aspects of possibility, suitability, propriety, and benefit, respectively.

Keywords: School Health, Thungyaokhamproy Model, 7 points to Success Factors.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนบ้านทุ่งยาวคำโปรยเปิดทำการสอนตั้งแต่อนุบาลปีที่ 2 ถึงประถมศึกษาปีที่ 6 นักเรียน จำนวน 181 คน มีข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 14 คน ตั้งอยู่ตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ ติดกับชายแดนไทย-กัมพูชา ห่างจากชายแดน 8 กิโลเมตร สภาพความเป็นอยู่โดยทั่วไปผู้ปกครองมีฐานะยากจน มีอาชีพทางเกษตรกรรมและรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ นักเรียนอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย หรือญาติพี่น้อง ขาดความดูแลเอาใจใส่ จากผู้ปกครองเท่าที่ควร นักเรียนมีภาวะทุพโภชนาการ นอกจากนี้แล้วหมู่บ้านทุ่งยาวและหมู่บ้านคำโปรย ใช้ภาษาถิ่น (ภาษาเขมร) คิดเป็นร้อยละ 95 จึงมีปัญหาสำคัญในการสื่อสารภาษาไทย ครูใช้วิธีการสอนตามหนังสือ ไม่ออกแบบกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ นักเรียนไม่มีความสุขในการเรียน ไม่อยากมาโรงเรียน ขาดทักษะที่สำคัญ ในศตวรรษที่ 21 ทำให้โรงเรียนไม่สามารถส่งเสริมหรือพัฒนาคุณภาพของนักเรียนและครูได้อย่างเต็มศักยภาพ

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: ทุ่งยาวคำโปรยโมเดล โดยนำ 7 ป. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ และทฤษฎีระบบ (System Theory) มาประยุกต์ใช้ในการพัฒนานวัตกรรม เพื่อให้เกิด สุขภาวะที่ครอบคลุมและบูรณาการทั้งมิติของกาย ใจ สังคม และปัญญาของผู้เรียน พัฒนาครูให้เป็น “ผู้จัดการเรียนรู้” หรือ “โค้ช” โดยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและใช้กระบวนการเรียนรู้ที่ครูต้องออกแบบการเรียนรู้ร่วมกัน ได้แก่ เตรียมผู้เรียนสู่กระบวนการเรียนรู้ด้วยจิตศึกษา การจัดการกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก การบูรณาการการเรียนรู้โดยใช้ ปัญหาเป็นฐาน และกระบวนการพัฒนาครูโดยใช้ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นำไปสู่การเสริมสร้างทักษะที่สำคัญ ในศตวรรษที่ 21 โดยการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนตลอดจนหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: หุ่นยาวคำโปรยโมเดล
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: หุ่นยาวคำโปรยโมเดล
3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: หุ่นยาวคำโปรยโมเดล

วิธีดำเนินการวิจัย

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: หุ่นยาวคำโปรยโมเดล เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ที่มุ่งพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนบ้านหุ่นยาวคำโปรยโดยเฉพาะ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยผสมผสานทั้งวิจัยเชิงคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณ และเป็นกรณีศึกษาเฉพาะที่โรงเรียนบ้านหุ่นยาวคำโปรย ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: หุ่นยาวคำโปรยโมเดล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) ครูผู้สอน จำนวน 4 คน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน นักเรียน จำนวน 6 คน (ป.4-6) และศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มโรงเรียน จำนวน 2 คน จำนวนรวมทั้งหมด 20 คน โดยวิธีการการเลือกแบบเจาะจง 2) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1.1 ผู้วิจัยกำหนดจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ให้ชัดเจน คือ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของโรงเรียน เตรียมแนวคำถาม แบบบันทึก ตลอดจนอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จะต้องใช้ในการสัมภาษณ์ให้พร้อม

1.2 นัดหมายผู้ถูกสัมภาษณ์ล่วงหน้า กำหนดเวลาที่จะใช้สัมภาษณ์ สถานที่ วิธีการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยทำหน้าที่แจ้งผู้ที่จะสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) สัมภาษณ์ครู จำนวน 4 คน เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล ซึ่งเป็นหัวหน้าฝ่ายงานทั้ง 4 ฝ่ายของโรงเรียน ในวันที่ 5-6 กรกฎาคม 2559 2) สัมภาษณ์กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3 คน เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล ในวันที่ 12 กรกฎาคม 2559 3) สัมภาษณ์ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 5 คน เป็นการสัมภาษณ์แบบกลุ่มในวันที่ 14 กรกฎาคม 2559 4) สัมภาษณ์นักเรียน จำนวน 6 คน เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ชั้นละ 2 คน เป็นการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม ในวันที่ 15 กรกฎาคม 2559 และ 5) สัมภาษณ์ศึกษานิเทศก์ประจำกลุ่มโรงเรียน จำนวน 2 คน เป็นการสัมภาษณ์รายบุคคล ในวันที่ 20 กรกฎาคม 2559

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีแนวคำถามสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งผู้วิจัยจะทราบได้จากการสัมภาษณ์โดยใช้แนวคำถามที่ถามเกี่ยวกับแนวคิด ประสบการณ์จากวิธีดำเนินการของโรงเรียน ความต้องการจำเป็นในการเปลี่ยนแปลงโรงเรียนและระบุปัญหาที่ต้องการแก้ไขหรือพัฒนาในโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา โดยการวิเคราะห์สรุปตามประเด็นตามสภาพปัจจุบัน และข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์สรุปรวมตามประเด็นการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะ

2. แบบสังเกตและการจดบันทึก วิธีดำเนินการในการสังเกตและจดบันทึกโดยผู้วิจัยสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูและเด็กนักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตั้งแต่การรับนักเรียน เข้าแถวเคารพธงชาติ กิจกรรมเตรียมผู้เรียนสู่กระบวนการเรียนรู้ด้วยจิตศึกษา การจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วย Active Learning และการจัดการกระบวนการเรียนรู้บูรณาการแบบ PBL และสังเกตจากบริบทโดยทั่วไปของโรงเรียน ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน ทรัพยากรและสิ่งอำนวยความสะดวกของครู นักเรียนใช้เวลาเก็บข้อมูลในการสังเกตและจดบันทึก 5 วัน ระหว่างวันที่ 25 กรกฎาคม 2559 ถึงวันที่ 29 กรกฎาคม 2559

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยสังเกตและจดบันทึกแล้วนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์แบบสามเส้า ร่วมกับการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียตามประเด็นที่กำหนดในกรอบแนวคิดการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยการวิเคราะห์สรุปตามประเด็น ตามสภาพปัจจุบันและข้อค้นพบ แล้วนำมาวิเคราะห์สรุปรวม เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล ก่อนนำไปวิพากษ์ต่อไป

3. รังรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล มีการดำเนินการดังนี้ 1) การคัดเลือกผู้เข้าร่วมวิพากษ์ เพื่อพิจารณาารูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล ผู้วิจัยใช้หลักการเลือกผู้เข้าร่วมวิพากษ์โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เพื่อให้ได้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสม 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ประเด็นคำถามในการวิพากษ์ เครื่องบันทึกเสียง การสนทนา และการจดบันทึกข้อมูลสำหรับผู้จดบันทึกวิพากษ์ 3) กลุ่มผู้ดำเนินการจัดการวิพากษ์ ได้แก่ ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) จำนวน 1 คน ผู้จดบันทึกการสนทนา (Note-taker) จำนวน 2 คน และผู้บริการทั่วไป (Provider) จำนวน 1 คน รวม จำนวน 4 คน และ 4) การดำเนินการวิพากษ์ ผู้วิจัยจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่จะใช้ในการวิพากษ์ให้พร้อมก่อนผู้เข้าร่วมสนทนาจะเดินทางมาถึง โดยดำเนินการในวันที่ 28 กันยายน 2559

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการสรุปจากความคิดเห็นของผู้ดำเนินการสนทนา ผู้จดบันทึก และจากการสังเกตของผู้วิจัย เพื่อการตรวจสอบข้อมูลและพัฒนารอบประเด็นในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีถอดรายละเอียดจากเทปบันทึกการวิพากษ์ โดยตรวจสอบกับบันทึกการสนทนาที่ผู้จดบันทึกได้จัดไว้ ซึ่งการถอดเทปจะถอดรายละเอียดทุกคำพูด และบรรยากาศในการสนทนาไปด้วย ทั้งนี้เพื่อใช้ประกอบในขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล นำไปปรับปรุง เพื่อนำไปทดลองใช้ในระยที่ 2 ต่อไป

ระยะที่ 2 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล

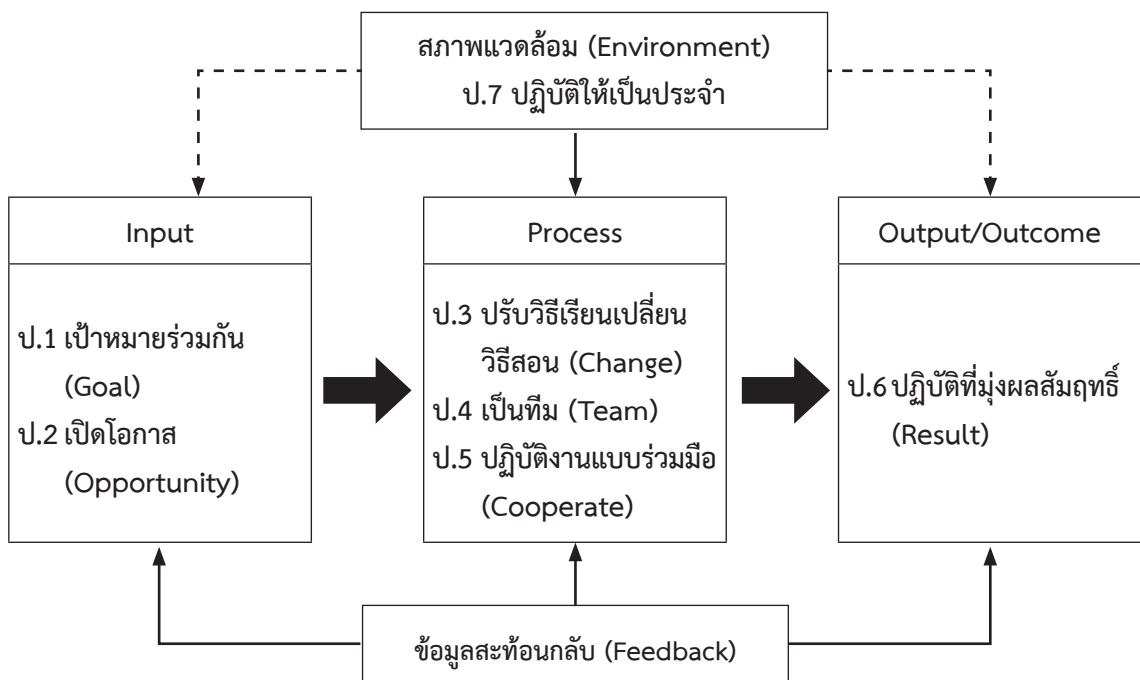
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ 1) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและกรรมการที่ปรึกษา จำนวน 12 คน 2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 13 คน (ไม่นับรวมผู้วิจัย) 3) นักเรียน จำนวน 181 คน 4) ผู้ปกครอง จำนวน 158 คน 5) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน และ 6) นักวิชาการจากมูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา (IRES) จำนวน 5 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

1. รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล
2. แบบประเมินผลการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ดัดแปลงมาจากเครื่องมือการประเมินผลโรงเรียนสุขภาวะ (มูลนิธิสถาบันวิจัยระบบการศึกษา, 2560: น.127-134) ซึ่งประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ 32 ตัวบ่งชี้

วิธีดำเนินการทดลอง

จากระยะที่ 1 ผู้วิจัยมีการดำเนินการรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะ: ทุ่งยาวคำไปรยโมเดล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 7 ป. ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) คือ ป.1 เป้าหมายร่วมกัน (Goal) ป.2 เปิดโอกาส (Opportunity) โดยรวมถึงสภาพแวดล้อม (Environment) คือ ป.7 ปฏิบัติให้เป็นประจำ (Culture) 2) กระบวนการ (Process) คือ ป.3 ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน (Change) ป.4 เป็นทีม (Team) ป.5 ปฏิบัติงานแบบร่วมมือ (Cooperate) 3) ผลผลิต (Output) คือ ป.6 ปฏิบัติที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result) และ 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) ซึ่งสามารถแสดงเป็นภาพ 1 ดังนี้

ภาพ 1 รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะ: ทุ่งยาวคำไปรยโมเดล

รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุภาพะ: ทุ่งยาวคำไปรยโมเดล มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

ป.1 เป้าหมายร่วมกัน (Goal) หมายถึง ผู้บริหารและครูมีเป้าหมายร่วมกัน คือ การร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายในการปฏิบัติงานร่วมกันเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในการสร้างการมีส่วนร่วมและก่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ในโรงเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีสุภาพะที่ดี มีความมุ่งมั่นตั้งใจเพื่อพัฒนาให้โรงเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดี คือ เด็กมีความสุขในการเรียนรู้ เด็กเรียนรู้แบบ Active Learning มีทักษะสำคัญจำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 ครูทำงานอย่างมีความสุข เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้ปกครองมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา

ป.2 เปิดโอกาส (Opportunity) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและกรรมการที่ปรึกษา ฯ มีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียนสู่ความสำเร็จ โดยร่วมวางแผน ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ถอดบทเรียนร่วมกัน และร่วมภาคภูมิใจในความสำเร็จ เพราะทุกฝ่ายมีความคิดเป็นหนึ่งเดียวว่า โรงเรียนเป็นของทุกคนและทุกคนเป็น “เจ้าของโรงเรียนร่วมกัน” จึงเกิดความตระหนัก เชื่อมั่นศรัทธาและร่วมแรงร่วมใจอย่างเต็มที่ในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน

สภาพแวดล้อม (Environment)

ป.7 ปฏิบัติให้เป็นประจำ (Culture) หมายถึง โรงเรียนสร้างวัฒนธรรมองค์กร หรือสร้างวิถีชุมชน โดยการปฏิบัติงานต่าง ๆ ที่ดีให้สม่ำเสมอเป็นปกติประจำ สร้างบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ สร้างวิธีการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข โดยมีข้อตกลงร่วมกัน สร้างวิธีการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาเด็ก พัฒนาตนเอง การปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอคงเส้นคงวาและต่อเนื่อง เสริมแรงด้านบวกระหว่างครูกับนักเรียน ครูกับครู ครูกับผู้บริหาร ครูกับผู้บริหารกับชุมชน ถอดบทเรียนร่วมกันระหว่างครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กรรมการที่ปรึกษาและผู้ปกครองนักเรียนจนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

ตอนที่ 2 กระบวนการ (Process) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

ป.3 ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน (Change) หมายถึง ครูเปลี่ยนวิธีสอน ครูเปลี่ยนพฤติกรรมจากผู้บอกความรู้ เป็นผู้จัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็น Active Learning เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ ครูเคารพความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน เข้าใจและรู้จักเด็กเป็นรายบุคคล ใช้สื่อเทคโนโลยีและเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เสริมแรงบวก ให้กำลังใจผู้เรียน ลดการเปรียบเทียบ การลงโทษ พัฒนาเต็มตามศักยภาพของผู้เรียน ครูที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะความเป็นครู โดยที่ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริม สนับสนุนให้ครูเป็น “ครูผู้นำ” (Team Learning) ให้มีภาวะผู้นำครูสูงขึ้น เพื่อเป็นหลักในการพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนพัฒนาเป็นที่วิทยากรในการอบรมพัฒนาผู้อื่น หน่วยงานอื่น ๆ เพราะเราเชื่อว่าการลงมือปฏิบัติจริงจะเกิดการเรียนรู้ได้ 70 % แต่ถ้าครูสามารถสอนหรือเป็นโค้ชให้คนอื่นได้ จะเกิดการเรียนรู้ถึง 90 % นอกจากนี้แล้ว ครูเกิดความมั่นใจและเชื่อมั่นศรัทธาในการที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสุขที่ดี จึงทุ่มเทแรงกายแรงใจและอุทิศตน ในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะชีวิตและทักษะอาชีพ ทักษะเทคโนโลยีและสารสนเทศ ซึ่งเป็นทักษะสำคัญจำเป็นในโลกศตวรรษที่ 21 กระบวนการจัดเรียนรู้มี 3 รูปแบบ (3L) ได้แก่ เตรียมผู้เรียนสู่กระบวนการเรียนรู้ด้วยจิตศึกษา (Mind Learning: ML) กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning: AL) และการบูรณาการการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem based Learning: PBL)

ป.4 เป็นทีม (Team) หมายถึง การทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วม ต้องเริ่มจากภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน กล้าคิด กล้าทำ กล้าตัดสินใจที่จะเปลี่ยนแปลง มีความรับผิดชอบ เสียสละ มุ่งมั่นที่จะทำให้สำเร็จ ใช้หลักการระบบบริหารคุณภาพ PDCA การบริหารแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีมและการกำหนดทิศทางการทำงานที่ชัดเจน การกำหนดบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสมกับตัวบุคคล มีความเป็นกัลยาณมิตรในการทำงานกับทุกคน ส่งเสริมและพัฒนาครูให้เป็นผู้นำและเป็นวิทยากร มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ

(PLC) เป็นการสื่อสารให้ตรงตามเป้าหมายของทีม สร้างความภาคภูมิใจในสิ่งที่ร่วมกันทำได้ และร่วมกันคิดแก้ไข ปรับปรุงสิ่งที่มีปัญหาหรือบกพร่องให้ดียิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงเตรียมความพร้อมสู่การศึกษา 4.0 ที่เหมาะสมในยุคศตวรรษที่ 21

ป.5 ปฏิบัติงานแบบร่วมมือ (Cooperate) หมายถึง การปฏิบัติงานแบบร่วมมือ คือ การปฏิบัติงานร่วมกันของผู้บริหารและครูในหน้าที่ได้รับมอบหมายของตนเอง และงานส่วนรวมอย่างเต็มที่ รวมถึงการสร้างเครือข่ายการปฏิบัติงานในรูปแบบต่าง ๆ เช่น เครือข่ายอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เครือข่ายระหว่างระดับชั้น เครือข่ายระหว่างโรงเรียนสุขภาวะนอกโรงเรียน เป็นต้น เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ แนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างสมรรถนะของผู้บริหารและครู ตลอดจนการออกแบบการเรียนรู้ร่วมกัน การสังเคราะห์เรียนรู้เพื่อสะท้อนผลการเรียนรู้ของเพื่อนครู

ตอนที่ 3 ผลผลิต/ผลลัพธ์ (Output/Outcome) ประกอบด้วย 1 ขั้นตอน ได้แก่

ป.6 ปฏิบัติที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result) หมายถึง การปฏิบัติที่มุ่งผลลัพธ์เพื่อการเรียนรู้ของนักเรียนและครู คือ การปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูที่เป็นการบูรณาการกลยุทธ์ และวิธีการที่หลากหลายในการบริหารงาน และการจัดกระบวนการเรียนรู้ รวมถึงการปฏิบัติกิจกรรมอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากภาระงานที่กำหนด เช่น การพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ การเป็นแบบอย่างที่ดีโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มที่และมีผลสัมฤทธิ์บรรลุตามเป้าหมายที่โรงเรียนกำหนดไว้ นอกจากนี้ทางโรงเรียนจะมีการยืนยัน ตรวจสอบผู้เรียนตามมาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะโรงเรียนสุขภาวะจะเน้นผลผลิตที่ “นักเรียนมีสุขภาวะ” โดยเกิดผลลัพธ์ของผู้เรียน 4 ด้าน คือ ร่างกาย จิตใจ สังคมและปัญญา สุดท้ายของกระบวนการเรียนรู้แต่ละช่วงจะมีการชื่นชมความสำเร็จของผู้เรียน โดยเปิดให้นักเรียนแสดงผลงาน แสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ เรียกว่า Open House โรงเรียนจะเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและผู้ปกครองนักเรียนมาเยี่ยมชม ประเมินและให้กำลังใจลูกหลานของตนเอง

ตอนที่ 4 ข้อมูลสะท้อนกลับ (Feedback)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนสุดท้ายของรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดลที่จะรับรู้ถึงปัญหาทั้งหมดจากข้อเสนอแนะ ข้อคิดเห็นต่าง ๆ และคำติชม ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่จะสะท้อนกลับให้เห็นทั้งจุดด้อยหรือจุดอ่อนและจุดเด่นของการพัฒนางาน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน กระบวนการดำเนินงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยใช้หลักการวิจัยมาบูรณาการในการศึกษาหาแนวทางแก้ปัญหาเพื่อปรับปรุงพัฒนาต่อไป ตลอดจนการนำผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแทนผู้ปกครองนักเรียน และตัวแทนนักเรียนมาถอดบทเรียนในแต่ละปี เมื่อสิ้นปีการศึกษา เพื่อเป็นการสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้และนำผลนั้นไปปรับปรุงพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ผู้วิจัยแบ่งการดำเนินการระยะที่ 2 ออกเป็น 3 วงรอบ ดังนี้

วงรอบที่ 1 ขั้นทดลองใช้นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้น ใช้ระยะเวลา 2 เดือน ระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2559 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2559 และเมื่อทดลองใช้นวัตกรรมแล้ว มีการเก็บรวบรวมข้อมูลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้นก่อนนำไปใช้จริงในวงรอบที่ 2

วงรอบที่ 2 ขึ้นนำไปใช้จริง ครั้งที่หนึ่ง ปีการศึกษา 2560 ระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม 2560 ถึงวันที่ 30 มีนาคม 2561

วงรอบที่ 3 ขึ้นนำไปใช้จริง ครั้งที่สอง ปีการศึกษา 2561 ระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม 2561 ถึงวันที่ 29 มีนาคม 2562

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการประชุมเชิงปฏิบัติการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สัปดาห์ละ 1 ครั้ง ทุกวันพฤหัสบดี ตลอดจนเมื่อสิ้นปีการศึกษามีการถอดบทเรียนของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และ 2) แบบประเมินผลการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ประเมินนักเรียนแต่ละระดับชั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล ใช้วิธีการการวิเคราะห์เนื้อหา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการระดมสมองของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และ 2) แบบประเมินผลการจัดการศึกษาโรงเรียนสุขภาวะ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง จำนวน 25 คน คัดเลือกผู้ประเมินที่จะประเมินจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องครอบคลุม ผู้วิจัยใช้หลักการเลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 10 คน 2) กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและที่ปรึกษาโรงเรียน จำนวน 8 คน และ 3) ผู้เชี่ยวชาญด้านโรงเรียนสุขภาวะ จำนวน 7 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งประยุกต์ใช้จากเกณฑ์การประเมินที่เสนอจากคณะกรรมการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการประเมินโครงการทางการศึกษา 4 มาตรฐาน (Madaus, Scriven and Stufflebeam, 1983: น.399-402)

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ผู้วิจัยทำหนังสือจากโรงเรียนบ้านพุ่งยาวคำโปรย ส่งถึงกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและที่ปรึกษาโรงเรียน พร้อมทั้งผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ ส่วนครู ผู้วิจัยแจ้งและติดต่อประสานงานภายในโรงเรียนเพื่อขออนุญาตบุคคลดังกล่าว ผู้วิจัยส่งเอกสารประกอบการประเมินให้ผู้ประเมิน ๓ ทั้งหมด จำนวน 25 คน 2) เมื่อผู้ประเมินได้ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะเรียบร้อยแล้วให้ส่งกลับคืน และ 3) ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: ทุ่งยาวคำโปรยโมเดล ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 7 ป. ปัจจัยสู่ความสำเร็จ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) คือ ป.1 เป้าหมายร่วมกัน (Goal) ป.2 เปิดโอกาส (Opportunity) โดยรวมถึงสภาพแวดล้อม (Environment) คือ ป.7 ปฏิบัติให้เป็นประจำ (Culture) 2) กระบวนการ (Process) คือ ป.3 ปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน (Change) ป.4 เป็นทีม (Team) ป.5 ปฏิบัติงานแบบร่วมมือ (Cooperate) 3) ผลผลิต (Output) คือ ป.6 ปฏิบัติที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result) และ 4) ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback)

2. ผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: ทุ่งยาวคำโปรยโมเดล โดยการประเมินสุขภาวะ แต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านผู้เรียนมีสุขภาวะ พบว่า มีค่าเฉลี่ยร้อยละโดยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม 2) ด้านโรงเรียนมีสุขภาวะ พบว่า มีค่าเฉลี่ยร้อยละโดยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม 3) ด้านสภาพแวดล้อมมีสุขภาวะ พบว่า มีค่าเฉลี่ยร้อยละโดยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม 4) ด้านครอบครัวมีสุขภาวะ พบว่า มีค่าเฉลี่ยร้อยละโดยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม และ 5) ด้านชุมชนมีสุขภาวะ พบว่า มีค่าเฉลี่ยร้อยละโดยรวมอยู่ในระดับดีเยี่ยม

3. ผลการประเมินความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้องครอบคลุม และความเป็นประโยชน์ของ รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: ทุ่งยาวคำโปรยโมเดล พบว่า มีค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินโดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: ทุ่งยาวคำโปรยโมเดล เกิดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้ดำเนินการระดมสมอง ออกแบบนวัตกรรมผ่านสภาพบริบทของชุมชน มีผู้เชี่ยวชาญให้การ ปรึกษาและข้อเสนอแนะ ได้ดำเนินการทดลองนำไปสู่การใช้จริงหลาย ๆ รอบ มีการตรวจสอบประเมิน อย่างสม่ำเสมอ จนเกิดเป็นโรงเรียนสุขภาวะ: ทุ่งยาวคำโปรยโมเดล มีการเผยแพร่นวัตกรรมทั่วประเทศ ในรูปแบบ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ บทความทางวิชาการ หนังสือ สื่ออินเทอร์เน็ต ตลอดจนเป็นแหล่งเรียนรู้ต้นแบบโรงเรียน สุขภาวะ การบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: ทุ่งยาวคำโปรยโมเดล ที่ผู้วิจัยนำเสนอผ่านการตรวจสอบด้วยการ ศึกษาเชิงคุณภาพ คือการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งผู้วิจัยใช้หลักการเลือกโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เพื่อให้ได้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมกับการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ สอดคล้องกับแนวคิดของ พูลสุข หิงคานนท์ (2540: น.53-55) ที่กล่าวว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมินโดยให้ความเชื่อถือ ว่า ผู้ทรงคุณวุฒินั้นเที่ยงธรรมและมีดุลยพินิจที่ดี ทั้งนี้ มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์ และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิเองและเป็นรูปแบบที่ยอมให้เกิดความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของ ผู้ทรงคุณวุฒิตามอัธยาศัยและความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญ ที่พิจารณาการบ่งชี้ข้อมูล ที่ ต้องการเก็บรวบรวม การประมวลผลการวิจัยข้อมูล เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ จึงไม่ได้อธิบายรายละเอียด ทุกแง่ทุกมุม เพราะจะทำให้รูปแบบ ๆ นั้นด้อยลงไป ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Bardo and Hartman (1982: น.25) ที่กล่าวว่ารูปแบบที่ดีควรอธิบายสภาพหรือแนวทางกว้าง ๆ แต่จะไม่ระบุรายละเอียดมากเกินไป

2. จากการศึกษาผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล ด้านนักเรียน พบว่า นักเรียนกล้าคิด กล้าพูด กล้าแสดงออกมากขึ้น รู้จักการรอคอย สนุกกับการเรียนรู้ ไม่กดดัน อายากมา โรงเรียน มีแรงบันดาลใจในการเรียน เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ทำงานเป็นทีม มีมารยาท ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น เกิดทักษะในศตวรรษที่ 21 สามารถเชื่อมโยงกับชีวิตจริงได้ ด้านโรงเรียน พบว่า ครูได้รับการพัฒนาตนเอง มีการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้บูรณาการโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (PBL) ใช้กิจกรรม “จิตศึกษา” ใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันทุกสัปดาห์ จนสามารถปรับเปลี่ยนวิธีการสอน สามารถออกแบบกิจกรรมได้หลากหลายสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันของโรงเรียนและนักเรียน การแก้ปัญหา สถานการณ์ต่าง ๆ มีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนมีการทบทวนหลังการปฏิบัติเป็นประจำและนำผลการปฏิบัติของแต่ละคน แต่ละชั้นมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและนำไปปรับปรุงต่อยอดอยู่เสมอในลักษณะของการทำไป ปรับปรุงไป พัฒนาไป มีการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในโรงเรียนจนเป็นวิถีของโรงเรียน ซึ่งในที่สุดนอกจากจะประสบความสำเร็จในการทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขแล้ว ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนก็ได้รับความสุขจากการทำงานหนักในการเปลี่ยนแปลงนี้ (กัมพล เจริญรักษ์, 2559: น.5) ตลอดจนโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมมีสุขภาวะ กล่าวคือ นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้ อยากมาโรงเรียนเพราะโรงเรียนสวยงามน่าอยู่ น่าเรียน มีแหล่งเรียนรู้มากมายในโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน บรรยากาศการเรียนรู้ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน นักเรียนกับครู เป็นบรรยากาศแห่งความสุขเพราะนักเรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ เมื่อนักเรียนมีความสุขครูก็มีความสุขที่เห็นนักเรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นทุก ๆ ด้าน และชุมชนพึงพอใจสภาพแวดล้อมที่มีสุขภาวะ

3. ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล พบว่า มีค่าเฉลี่ยคะแนนประเมินรายด้านโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงว่า รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล มีความเป็นไปได้ มีความเหมาะสม มีความถูกต้อง ครอบคลุมและมีความเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะได้ เนื่องจากสาระสำคัญที่ผู้วิจัยได้กำหนดลงไปนั้นนวัตกรรมนั้นเป็นการบูรณาการผลจากการสังเคราะห์ ข้อค้นพบจากการศึกษาเชิงคุณภาพ ที่ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียน ทำให้ผลการประเมินรูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสุขภาวะ: พุ่งยาวคำโปรยโมเดล มีความเหมาะสม มีความถูกต้อง ครอบคลุมและมีความเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาโรงเรียนสุขภาวะได้อย่างแท้จริง ซึ่งจุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินรูปแบบนั้นเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบเชิงทฤษฎีกับการปฏิบัติงานจริง (Keeves, 1988: น.560-589)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากข้อค้นพบการนำครอบครัว/ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษาเป็น “เจ้าของโรงเรียนร่วมกัน” โรงเรียนต่าง ๆ ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชนมีความมั่นใจในการคิดและกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียนด้วยตนเอง เพื่อสร้างพลังอำนาจในการดำเนินงานของโรงเรียนและชุมชนอย่างแท้จริง ภายใต้บริบทของแต่ละท้องถิ่นและขยายผล

1.2. จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนสุภาพะมุ่งพัฒนาระบบการพัฒนาครูด้วย PLC พัฒนาระบบการเรียนรู้ด้วยจิตศึกษา, Active Learning, PBL ตามสภาพบริบทของแต่ละพื้นที่ทำให้ครูเปลี่ยนวิธีสอน ผู้บริหารและครูมีเป้าหมายร่วมกันเพื่อพัฒนานักเรียนให้มีสุขภาวะที่ดี สร้างบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ สร้างวิธีการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข งานวิจัยนี้จึงสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับสถานศึกษาอื่น ครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการปฏิรูปการเรียนรู้ สามารถนำไปกำหนดยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้โดยใช้โรงเรียนสุภาพะเป็นฐาน

1.3 รูปแบบการพัฒนาโรงเรียนสุภาพะที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้สามารถเป็นนวัตกรรมทางการบริหาร การศึกษาแนวใหม่ที่สามารถพัฒนาครู พัฒนาผู้เรียนในทุก ๆ มิติ ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและจิตวิญญาณ ให้สามารถตอบโจทย์การบริหารจัดการและกระบวนการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 ได้เป็นอย่างดี จึงเป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนของเขตพื้นที่การศึกษาต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยนำรูปแบบการพัฒนาสุภาพะในโรงเรียนไปทดลองใช้จริงในโรงเรียนที่มีลักษณะต่างพื้นที่กัน

2.2 ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพจากโรงเรียนสุภาพะที่ประสบความสำเร็จโดยใช้ทฤษฎีฐานราก

เอกสารอ้างอิง

- กัมพล เจริญรักษ์. (2559). การสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพเพื่อปฏิรูปโรงเรียน. วารสารวิชาการ, 19(2): 30-45.
- พูลสุข หิงคานนท์. (2540). การพัฒนารูปแบบการจัดองค์การของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bardo, W. John and Hartman, John. J. (1982). *Urban Sociology: A Systematic Introduction*. Illinois: F.E. Peacock Publishers.
- Keeves, J. P. (1988). *Educational Research, and Methodology, and Measurement*. Oxford: Pergamon Press.
- Madaus, G.F., Scriven, M.S., & Stufflebeam, D.L. (1983). *Evaluation Models Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation*. (8thed). Boston: Kluwer-Nijhoff.